

Kraushar, Alexander

Źródła archiwalne do dziejów polistopadowych 1832-1842

Przegląd Historyczny 17/1, 105-122

1913

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

III.

Źródła archiwalne do dziejów polistopadowych 1832 — 1842.

Z nastaniem pomyślniejszych w Królestwie czasów dla badań historycznych nad nowożytnymi dziejami krajowemi, gdy okres ich listopadowy przestał należeć do niecenzuralnych, a nawet dozwolono przekroczyć rok 1861 i opisywać wypadki powstania styczniowego, skorzystało z tak pożądaney tolerancyi szczupłe grono pracowników i wyjednało dla siebie pozwolenie korzystania z niedostępnych przedtem materyałów źródłowych, sięgających Księstwa Warszawskiego, Królestwa Kongresowego i całego okresu listopadowego.

Ten ostatni dział zwłaszcza, utworzony z akt urzędowych po b. Radzie Najwyższej Narodowej i Rządu Narodowego z r. 1831, których po kapitulacyi Warszawy wywieźć z kraju nie zdołano, budzi zaciekawienie obfitością swoją i systematycznością.

Sprawiedliwość wyznać nakazuje, iż szacowny ów zbiór dokumentów, zawierający w sobie bogactwo danych statystycznych i informacyj źródłowych do dziejów wojny, administracyi, oświaty, przemysłu, handlu, ekonomji narodowej i, wogóle, do dziejów wszelkich spraw publicznych, jakie się podczas okresu listopadowego wydarzyły, traktowany był zawsze, i jest dotychczas, z należnem dokumentom historycznym poszanowaniem.

Dział najobszerniejszy Archiwum dawnego Namiestnictwa zawiera akta urzędowe b. kancelaryi Senatora i Komissarza Cezarskiego przy Rządzie królestwa, Mikołaja Nowosilcowa, przeniesione tu z jego biura przed rokiem 1830, w pałacu Brühlowskim istniejącego. Oprócz niezliczonej masy raportów, składanych przezeń Tronowi w ciągu piętnastoletniej działalności urzędowej w Warszawie, stanowiących niezmiernie charakterystyczny obraz

opinię owego demonicznego człowieka o ludziach i wypadkach współczesnych, znajdując się w owym zbiorze, prawie że kompletne, dzieje wszelkich spraw politycznych, które się pod nadzorem i kierunkiem Nowosilcowa agitowały przeciw tajnym związkom i pojedynczym osobom za rządów W. Ks. Konstantego, wszystkie zabarwione właściwym owemu mężowi stanu odcieniem nienawiści do objawów wolnomyślnego ducha ówczesnej młodzieży. Gdyby kiedykolwiek w przyszłości przyjść mogło do uporządkowania i ogłoszenia materiału całkowitego działu Archiwum Nowosilcowa, historia owych czasów zyskała by na ujawnieniu olbrzymiej masy szczegółów, dotychczas ogółowi nieznanych. Zyskała by na tem i charakterystyka owego niepospolicie utalentowanego męża stanu, jednocześnie zaś szkodliwego ze wszech miar dla łosów kraju działacza, który skupiał w sobie fanatyzm zaciekłości rasowej przeciw polskości, energję oddanego jedynie myśli zniweczenia konstytucyi Królestwa intryganta, pracowitość niesłychaną w kierunku tępienia wszelkich porywów społeczeństwa do utrzymania swej narodowej jaźni i przenikliwość w śledzeniu wszelkich spisków między młodzieżą szkolną i wojskową. W owym kalejdoskopie przeróżnych spraw, kontroli Nowosilcowa powierzonych, przesuwają się przed oczyma szperacza sprawy pierwszorzędnej doniosłości dziejowej, w rodzaju np. projektów do zmiany konstytucyi roku 1815, projektów wprowadzenia do królestwa ustawy o Cenzurze, dla Cesarstwa w początkach panowania Alexandra I ustanowionej, na równi ze sprawami drobiazgowymi, w rodzaju godzenia swarów małżeńskich między arystokratycznymi rodami, zalecania baletnic uwadze skarbu przy stanowieniu dla nich gaży i mnóstwa innych nikłych spraw potocznego życia miejskiego, dla których ruchliwy umysł Nowosilcowa znajdował czas i sposobność do rozważki, przy rozległej swojej dyplomatycznej i politycznej działalności.

Niemniej obfitym w różnorodność materiału historycznego, jest dział aktów urzędowych po b. Dyktaturze, Radzie Najwyższej Narodowej i po b. Rządzie Narodowym r. 1831. Wszystkie dykasterye zarządu państwowego, włączając w to i wielotomowe raporty tajne donosicielskie wydziału śledczego, pozostawiły tu ślady swego funkcjonowania w epoce listopadowej. Ministerya oświaty, wojny, spraw wewnętrznych, skarbu, wyznań religijnych, zaznaczyły swą działalność w niezliczonym szeregu memoryałów, odezwo, raportów, i korespondencyj, opatrzonych własnoręcznie dekretycami mężów głośnego w dziejach krajowych nazwiska: Chłopińskiego, ks. Czartoryskiego, Lelewela, Niemojowskiego, Morawskiego, Barzykowskiego, Skrzyneckiego i wielu innych.

Bez należytego uwzględnienia owego materiału źródłowego— o ileby w przyszłości nastąpiła pomyślna chwila jego opublikowania — dzieje powstania listopadowego, jak je znamy dotychczas, pozostać by musiały przeważnie fejletonowym, mniej, lub więcej udatnym obrazem literackim, nie mogącym sobie rościć zasługi ani do wszechstronności, ani też do dokładności.

Oddzielną szafę archiwum przeznaczono na akta b. Towarzystwa przyjaciół nauk, które już w specjalnej pracy udało się zużytkować.

O ile wymienione powyżej materiały, chociaż nie bezpośrednio, lecz z drugiej ręki, w opracowaniach uczestników Rządu Narodowego, weszły w dorobek historyczny informacji o przebiegu powstania listopadowego i wymagają jedynie faktycznych i statystycznych uzupełnień w dziedzinie wszystkich gałęzi publicznego życia ówczesnego społeczeństwa, o tyle trzydziestolecie dziejów polistopadowych jest dotąd jeszcze dziedziną tradycji, nieopartą na materiale faktycznym.

Zdawaćby się na pozór mogło, że po katastrofie kapitulacyjnej, oprócz sporadycznych wypadków działalności emissaryuszów emigracyjnych, zakończonych niepowodzeniem i ofiarną śmiercią jej kierowników, na całym obszarze Królestwa zaległa cmentarna cisza i rezygnacja. Tymczasem, rozległy dział akt śledczych b. gubernatorstwa wojennego Warszawy, mieszczący się w Archiwum b. Namiestnictwa, świadczy o nieustannych prawie porywach ludzi, zdecydowanych do przzerwiania owego pozornego kwiatyzmu ofiarą krwi i mienia. Wynurzają się z obłony tajemniczych kartonów, wypełniających górne półki archiwum, nazwiska ludzi zupełnie nieznanymi i egzekucyj na nich wykonanych, o których pisma publiczne owych czasów żadnej podać nie mogły i nie podały wiadomości. Kartony owe po dziś dzień są jeszcze niedostępne i na długo jeszcze zapewne pozostaną tajemnicą dla badaczy.

Ale niezupełny ślad ich zawartości mieści się w spisach ogólnych dokumentów owego działu i służyć może za ewentualną wskazówkę dla szczęśliwszych w przyszłości szperaczy.

Z owego to działu, o ile to było możebnem przy zajęciach piszącego, skierowanych do wyczerpania informacji, dotyczących innej, niepolitycznej dziedziny publicznego życia społeczeństwa epoki przed i polistopadowej, pragnę w tem miejscu podać notatkę, która posłuży do wyliczenia spraw i wypadków mniej znanych, wydarzonych po roku 1832 na terytorium Królestwa, w rodzaju podręcznej dla przyszłych historyków wskazówki, a przy tej

sposobności wymienię i tytuły obwolut akt, dotyczących różnych dziedzin działalności b. Rządu Narodowego.

O systematycznym układzie owego spisu, wobec braku systematyczności w samych spisach urzędowych, które skopjowano, mowy na teraz być nie może.

Z takim koniecznym zastrzeżeniem przystępuję przedewszystkiem do wyliczenia w przekładzie polskim z języka rosyjskiego, tytułów spraw, mieszczących się w archiwum b. Gubernatora wojennego warszawskiego z lat 1831—1841, ze wskazaniem numerów ich registracyi, oraz ilości stronice akt urzędowych, pomienionych spraw dotyczących.

W następnych działach podam tytuły aktów, odnoszących się do b. Rządu Narodowego i różnych wydziałów zarządu politycznego i administracyjnego kraju w epoce listopadowej.

I.

Rok 1831.

- N. 9. O komitecie dam, str. 114.
 10. O działaniach emigrantów polskich, str. 267.
 11. O emissaryuszach: Pabstmanie, Gutbrodzie, Beszelu, Majerze i Ambergu, str. 17.
 12. O Redemptorystkach, str. 38.
 14. O emissaryuszach, str. 158.
 15. O emissaryuszu Tyszkiewicz.

Rok 1833.

16. O zakazie młodzieży kształcenia się zagranicą, str. 42.
 18. O Towarzystwie przyjaciół nauk, str. 138.
 20. O Arturze Zawiszy, str. 382.
 21. O emissaryuszach: Trębkowskim i Tęsiorowskim.
 23. O ujęciu Szpeka, str. 96.
 24. O ujęciu Dziewickiego, str. 142.
 27. O szajce w kaliskiem. Sulimierski.
 28. O szajce lubelskiej.
 29. O szajce w Lublinie.
 30. O przybyciu z Paryża Nurkowskiego.
 35. O wykonaniu na buntownikach kary śmierci, str. 64.
 36. O emissaryuszach: Hornowskim, Piszczatowskim, Przecławskim, Wołowiczu, Chodźce i Konarskim, str. 52.
 37. O wróconych z niewoli, str. 149.
 39. O szajkach buntowniczych, str. 37.
 42. O konfirmacyi wyroku na Żółtowskim.
 43. O pochwyceniu Konarskiego.
 44. O Boguckim.
 46. O Wiktorze Borowskim, str. 16.
 48. O Zalewskim, str. 80.

- 55. O aresztowaniu emiss. Krakowa.
- 60. O Karczewskich i Jawornickim, str. 187.
- 62. O Zatwardowiczu.
- 70. O zakazie rozpowszechniania broszur, str. 141.
- 71. O zniszczeniu orłów polskich.
- 72. O Zawiszy, str. 11.
- 73. O osobach, u których znaleziono książki zakazane, str. 301, 244.
- 75. O emissaryuszu Szywnickim.
- 76. O konfirmacyi wyroków.

Rok 1834.

- 80. O pozwoleniu wydawania gazet.
- 82. O Pawle Olszewskim, który uczył się w Krakowie bez pozwolenia, str. 128.
- 83. O wysyłaniu gazet na Syberyę, str. 93.
- 84. O komitecie szwajcarskim.
- 88. O emissaryuszu Eugeniuszu Ledóchowskim.
- 93. O emissaryuszu Grotowskim, str. 14.
- 97. O wykonaniu wyroku śmierci na Bongilanim.
- 100. O nowym spisku europejskim, str. 8.
- 102. O osobach, u których znaleziono zakazane utwory, str. 279.
- 103. O konfirmacyi wyroku na Bartochowskim, str. 36.
- 104. O emissaryuszach Sieroszewskich.
- 107. O emissaryuszu Janczewskim.
- 708. O emissaryuszach: Walewskim i Millerze.

Rok 1835.

- 112. O emissaryuszach: Harr, Garnyszu, Szelingu i Kulińskim.
- 114. O aresztowaniu Bogdana Kurek, str. 30.
- 115. O księdzu Markiejewskim, str. 10.
- 117. O aresztowaniu w Prusiech Lewandowskiego.
- 119. O emissaryuszu Migurskim, str. 224.
- 120. O emissaryuszach.
- 121. O emigrantach, którzy wnieśli do Anglii adres.
- 122. O akademikach: Niewęglowskim, Świętosławskim, Puzowskim i Szymańskim.
- 123. O pobycie w Kaliszu Cesarza Mikołaja.
- 125. O zesłanym na Syberyę Wincentym Niemojowskim, str. 52.
- 123. O pobycie w Kaliszu Mikołaja I.
- 126. O rewizyi u Kazimierza Brodzińskiego, str. 44.
- 127. O aptekarzu Korzeniowskim.
- 128. O donosie na Jana Goreckiego, str. 60.
- 129. O zakazie mieszkańcom królestwa utrzymywania stosunków z emigrantami.
- 130. O aresztowaniu sprawców rzezi 15 Sierpnia 1831 r., str. 4.
- 131. O nadzorze nad Morikonim.
- 132. O cudzoziemcach; Rufferze, Tardifie i de Berle, str. 23.
- 131. O zamieszkach w Krakowie 11 Września 1835 r., str. 2.
- 132. O nadzorze nad Józefem Ordonem, str. 3.
- 136. O emissaryuszu Syrewiczu.
- 137. O cudzoziemcach, wysłanych zagranicę.

- 138. O nadzorze nad Katarzyną Lovelin, str. 4.
- 139. O nadzorze nad cudzoziemcami: Podestim, Omes i Kawinem.
- 140. O wróceniu z niewoli księcia Michała Radziwiłła i Jana Krukowieckiego, str. 69.
- 141. O nadzorze nad Janem Leonardo.
- 142. O konfiskacie majątków.
- 143. O emigrantach: Millerze i Weissie.
- 144. O korespondencyi Kaliszan z emigrantami, str. 136.
- 145. O emissaryuszach: Wawrzyńcu Rupniewskim, Napoleonie Święckim, Leopoldzie Kowalskim, Kaweckim i Raczyńskim, str. 14.
- 146. O emissaryuszach: Konstantym Zalewskim, Auguście Szarło i Romanie Zdzikowskim.

Rok 1836.

- 147. O sześciu emissaryuszach.
- 148. O doniesieniach sekretnych.
- 149. O emigrantach Zielińskich.
- 150. O aresztowaniu Augusta Zawiszy, str. 28.
- 151. O nadzorze nad pruskim poddanym Vitzumie Kossowskim, str. 18.

Rok 1837.

- 152. O Krakowianach.
- 153. O wykrytym w Krakowie związku:
- 154. O Polakach, z zagranicy przybyłych, str. 136.
- 155. O wróconych z wojska Polakach, str. 66.

Rok 1838.

- 156. O nadzorze nad Antonim Kuczyńskim.
- 157. O ulaskawionych.
- 158. O wykrytym w Warszawie związku demokratycznym.
- 159. O zeznaniach w Wilnie nieznanego człowieka.

Rok 1839.

- 160. O demokratycznym związku w Kielcach, str. 200.
- 162. O pieniądzach, wysyłanych skazanym na pobyt w Syberyi, str. 144.
- 163. O spisku w Łomży.
- 164. O wychodźcach.
- 165. O cudzoziemcach, którzy służyli w powstaniu.
- 167. O rewolucyjnych pismach, znalezionych w Magistracie.

Rok 1840.

- 168. O niewpuszczaniu do kraju z Paryża „Białego Orła“, str. 2.
- 169. O emissaryuszu Napoleonie Czapskim, str. 3.
- 170. O Eudoxyi Rozwadowskiej, która przywiozła zakazane książki, str. 53.
- 171. O donosie na generała Roźnieckiego.
- 173. O związku uczniów w Łukowie.
- 174. O emissaryuszach z Londynu.

Rok 1841.

- 177. O emissaryuszach z Paryża.
- 179. O znalezionych w Czarncy dzwonach, zdobytych w Moskwie przez Czarnieckiego, str. 23.
- 180. O sędzie nad Andrzejem Wojkowskim.
- 182. O wyroku nad podporucznikiem Abramowiczem.
- 183. O podchorążych ułaskawionych, str. 68.
- 184. O aresztowaniu emissaryusza Aloizego Zgierskiego.
- 185. O aresztowaniu Walentego Konarskiego.
- 190. O emissaryuszach z Paryża: Zakrzewskim i Przybylskim.
- 191. O Józefie Żochowskim, str. 93.
- 192. O konfirmacyi dekretu nad Tomaszem Borkowskim i Michałem Świeżawskim.
- 194. O związku w Poznańskim i o księgarzu Żupańskim.

R ó ż n e.

- 524. O tronie i chorągwiach.
- 527. O 390 pakach z Towarz. przyjaciół nauk.
- 530. O portretach z Zamku i pałacu Brühlowskiego.
- 535. O Bibliotece Głównej i wysłaniu z niej ksiąg.
- 539. O wysłaniu rękopisów.
- 545. O dalszej wysyłce zbiorów Tow. przyjaciół nauk.
- 550. O wysłaniu do Modlina posągu Księcia Józefa Poniatowskiego.

Akta Izby Poselskiej z r. 1831.

- 545. Korrespondencya z Radą Rządu Narodowego.
- 546. Kor. z Ministrem Wojny.
- 547. Kor. z posłami sejmowymi.
- 548. Kor. z Naczelnym Wodzem.
- 549. Kor. z Ministrem spraw zagranicznych.
- 550. Kor. z Ministrem Oświecenia.
- 551. Kor. z Ministrem spraw wewnętrznych.
- 552. Kor. z Ministrem Sprawiedliwości.
- 553/4. Kor. z władzami wojskowemi i cywilnemi.
- 555. Rozmaite projekty.
- 556. Kor. z Ministrem Skarbu.
- 557. Kor. z Senatem.
- 559. Protokoły posiedzeń Senatu.
- 560. Kor. z Rządem Narodowym.
- 562. Kor. z Marszałkiem Izby poselskiej.
- 563. O kandydatach na godność Senatorską.
- 564. Protokoły posiedzeń Izby poselskiej.
- 565. O władzy dyktatorskiej.
- 566. Listy oficerów i żołnierzy korpusu Dembińskiego.
- 567. Protokoły posiedzeń komisji sejmowych.
- 568. Kor. Rządu Narodowego.

Akta rządu rewolucyjnego.

1830 — 1831.

1. O różnych sprawach.
2. O klubach.
3. O zwolnieniu ze służby wojskowej.
4. O funduszach uczniowskich.
5. Etat wydziału spraw duchownych i oświecenia publicznego.
6. O zwołaniu sejmu.
7. O amnestyi.
8. O zatwierdzeniu wydziału do kierowania opinią publiczną.
9. Decyzje w sprawach wydziału spraw duchownych i oświecenia.
10. O dymisyonowaniu urzędników.
11. O spisku, w celu obalenia Rządu Narodowego.
12. O drukowaniu w *Dzienniku praw* uchwał Rządu Narodowego.
13. O wręczeniu pruskim wychodźcom wezwań rządowych.
14. O prawie Onufrego Cieleckiego do dóbr Szymanów.
15. O dekretach i wnioskach Ministeryum spraw zagranicznych.
16. O oskarżeniu Stefana Łuby o morderstwo.
17. O wyznaczeniu posady Józefatowi Ostrowskiemu.
18. O dymisyonowaniu urzędników sądowych dla dobra służby.
19. O aresztowanych przez policję osobach.
20. O rewizyi więzień warszawskich.
21. O skaptowaniu niektórych urzędów sądowych.
22. O żądaniu władz austriackich w sprawie wydania zbiegłych przestępców.
23. O podwodach dla wojskowych.
24. O sejmikach prowincjonalnych i zebraniach gminnych.
25. O rossyjskiej czasowej kommissyi obrachunkowej.
26. O poczcie polowej.
27. O pożarze w Białym.
28. O moście pod Warszawą i Modlinem.
29. O sądowo-administracyjnym wydziale Rady Stanu.
30. O wykonaniu przysięgi.
31. Raporty Sandomierskiej Kommissyi wojewódzkiej.
32. Raporty na imię Dyktatora.
33. W sprawie urzędników: Bonzińskiego i Miączyńskiego.
34. Opinie różnych obywateli, przedstawione Rządowi.
35. Prośby różnych osób.
36. Raporty Kommissyi sprawiedliwości.
37. Raporty Kaliskiej Kommissyi wojewódzkiej.
38. O wydatkach na Ministeryum spraw zagranicznych.
39. Siedmiodniowe raporty Kommissyi spraw duchownych i oświecenia publicznego.
40. Raporty Krakowskiej Kommissyi wojewódzkiej.
41. Raporty Augustowskiej Kommissyi wojewódzkiej.
42. Raporty Podlaskiej Kommissyi wojewódzkiej.
43. Postanowienia Dyktatora.
44. Sprawozdania w różnych sprawach.
45. Raporty Lubelskiej Kommissyi wojewódzkiej.

46. Raporty Płockiej Kommissyi wojewódzkiej.
47. O urzędnikach wyższych.
48. Etyaty wydziału oświecenia.
49. Raporty Mazowieckiej Kommissyi wojewódzkiej.
50. O Kommissyi likwidacyjnej.
51. Siedmiodniowe raporty Kommissy wojskowej.
52. Siedmiodniowe raporty Kommissy skarbu.
53. Wnioski Józefa Borskiego.
54. Mianowania urzędników Kommissyi oświecenia.
55. Siedmiodniowe raporty Kommissy spraw wewnętrznych.
56. Wezwania urzędników do Kommissy Rządu Tymczasowego.
57. Skarga b. oficera Wągradzkiego.
58. O Jezuityzmie i Kongreganizmie.
59. O zarządzie dyccezyalnym.
60. O korpusie kadetów w Kaliszu.
61. Artykuły polityczne z gazet.
62. Decyzye proboszczów.
63. Sprawy Kommissy sprawiedliwości.
64. O ofiarach na rzecz Rządu, ze strony księży: Antoniego Maciejowskiego, Antoniego Strusińskiego i Marcina Franopolskiego.
65. Sprawa komornika sądowego Ciszewskiego.
67. Decyzye w sprawach wydziału oświecenia.
69. O broni siecznej.
70. O amunicyi i umundurowaniu wojska.
71. O formowaniu kawaleryi i dostawie koni.
72. O zapomogach oficerom na umundurowanie.
73. O ustanowieniu komitetu dla rozpoznania papierów policyj tajnej.
74. O urządzeniach pocztowych.
75. O uzdolnieniach kandydatów na posady.
76. O urzędnikach w służbie wojskowej.
77. O wydaleniu z Warszawy żon wojskowych.
78. O ustanowieniu korpusu pompierów.
79. O zwołaniu sejmu.
80. O zabezpieczeniu majątków osób, które się wydalily z wojskiem rosyjskiem.
81. O prowiancie wojsk rosyjskich w Modlinie.
82. O oskarżeniu komissarzy: Łowickiego i Draca.
83. O polepszeniu bytu włościan.
84. O zwolnieniu ze służby Prezesa Kommissy wojewódzkiej mazowieckiej, Rembielińskiego.
85. O przejętych listach.
86. O oskarżeniu urzędników administracyjnych.
87. O pożarze, wybuchłym w Warszawie w noc powstania.
88. O ustanowieniu Rządu municypalnego warszawskiego.
89. O lekarzach wojskowych.
90. O wynagrodzeniu szkód, zrzadzonych działaniami wojennemi.
91. O zaprowiantowaniu.
92. O wydaleniu urzędników.
93. O dozwoleniu urzędnikom pełnienia funkcyj poselskich.
94. O szpitalach dla Rossyan.

95. O zaprowiantowaniu stolicy.
96. O b. Sądzie sejmowym.
97. O zaprowiantowaniu.
98. O policyi tajnej.
99. O szpiegach.
100. O jeńcach wojennych.
101. O kommissyi rozpoznawczej w sprawie szpiegów.
102. O miejskich radach municypalnych.
103. O wynalazkach Garnera.
104. O radach wojewódzkich.
105. O zasiłkach dla oficerów na umundurowanie.
106. O osobach, które przyjęły służbę u nieprzyjaciela.
107. O straży bezpieczeństwa.
109. O paszportach.
110. O decyzjach policyjnych.
111. O wymianie jeńców.
112. O osobach, obwinionych o szpiegostwo.
113. O służbie Wielkiego Księcia.
114. Raporty Vice-Prezydenta.
115. Raporty Komissarza Godlewskiego.
116. O wkroczeniu wojsk rosyjskich.
117. O sformowaniu straży bezpieczeństwa.
118. O wojsku w stolicy.
119. O wynagrodzeniu rosyjskich dezertarów.
120. O amunicyi i umundurowaniu wojska.
121. Decyzje w sprawach Kommissyi wojskowej.
122. O opodatkowaniu kapitalistów i dzierżawców majątków.
123. O formowaniu ochotników.
124. O sztandarach.
125. Raporty straży bezpieczeństwa.
126. Raporty w sprawach wydziału skarbowego.
127. Projekty Walentego Miklaszewskiego.
128. O ustanowieniu podatków od patentów.
129. Sprawa b. Rady Babskiego, Jana Wąsowskiego i Józefa Cedrowskiego.
130. O zwrocie składki emerytalnej.
131. O Kommissyi emerytalnej.
132. Sprawa Stanisława Bodouina.
133. O podatkach nadzwyczajnych.
134. O zaopatrzeniu skarbu w srebra osób prywatnych i kościołów.
135. O zwrocie urzędnikom, którzy wstąpili do szeregów, $\frac{1}{3}$ cz. pensyi.
136. Budżet przychodów i wydatków.
137. O żołdzie wojska.
138. O zasłużonych wojskowych i prywatnych osobach.
139. O zakupie stu armat nowych.
140. O straży bezpieczeństwa.
141. O stemplach i monecie.
142. O nadużyciach Juljusza Brinkena.
143. O odebraniu na rzecz skarbu Księżstwa Łowickiego Belwederu i Sielc.

144. O powierzeniu dyktatorowi władzy najwyższej nad wojskowymi.
 145. O formowaniu ochotników.
 146. O legiach: litewskiej i wołyńskiej.
 147. O ruchach armji.
 148. O uzbrojeniu fortec.
 149. O sformowaniu gwardyi narodowej.
 150. O ofiarach dobrowolnych.
 151. O ruchach wojsk nieprzyjacielskich.
 152. Raporty pułkownika D'Hauterive'a.
 153. Zarządzenia na wypadek opuszczenia Warszawy przez Rząd Narodowy.

Akta po kommissyi spraw wewnętrznych i policji.

1830 — 1831.

1. O utworzeniu pułków. Cz. I str. 231.—II str. 181.		
2. O opuszczeniu królestwa przez wojska rossyjskie.		str. 238.
3. O opatrzeniu twierdz.		" 159.
4. O zaprowiantowaniu wojsk.	Część I	" 278.
" " "	" II	" 287.
" " "	" III	" 272.
" " "	" IV	" 164.
5. Organizacya władz		" 231.
6. O sejmie nadzwyczajnym 1830		" 142.
7. O wypadkach w krajach obcych	" I	" 246.
" " " "	" II	" 128.
8. O podwodach		" 154.
9. O powołaniu do wojska podoficerów i żołnierzy	" I	" 273.
" " " " " " "	" II	" 159.
10. O dostawie kożuszków		" 70.
11. O radadach obywatelskich		" 142.
12. O cenach targowych		" 196.
13. Organizacya ogólna sił wojennych	" I	" 263.
" " " "	" II	" 279.
" " " "	" III	" 16.
14. O sformowaniu sił bojowych: w wojew. Krakowskiem		" 249.
15. W Sandomierskiem		" 208.
W Kaliskiem	Część I	" 240.
" " "	" II	" 104.
W Lubelskiem		" 244.
W Płockiem	" I	" 264.
" " "	" II	" 78.
W Mazowieckiem		" 271.
W Podlaskiem		" 89.
W Augustowskiem		" 121.
W Warszawie		" 293.
23. O ofiarach dobrowolnych na rzecz Ojczyzny		" 200.
24. Dostawa amunicyi i oręża		" 95.
25. Zwołanie sejmu nadzwyczajnego 1831		" 129.
26. O stemplach		" 16.

27. Raporty siedmiodniowe składane Radzie Najw. Narodowej	Część I	str.	316.
	II	"	120.
28. O funduszach rozporządzalnych Kommissyi spraw	I	"	94.
wewnętrznych i policyi	II	"	278.
" " " " "	III	"	287.
29. O rossyjskich dezterterach	"	"	18
30. O zabranii uszkodzonych dzwonów na armaty	"	"	89.
31. O gwardyi narodowej warszawskiej	"	"	264.
32. O dostawie koni ze stu domów	"	"	134.
33. Taryfa mieszkaniowa	"	"	25
34. O zwolnieniu żydów od zaciągu	"	"	102.
35. O gwardyi narodowej w Królestwie	"	"	93.
36. O Zabezpieczeniu sił bojowych i prywatnej własności przed nieprzyjacielem	I	"	247.
	II	"	288.
37. O magazynie rezerwowym w Warszawie	I	"	256.
	II	"	214.
38. O rozmieszczeniu wojsk	"	"	13.
39. O szpitalach	"	"	135.
40. O ufortyfikowaniu Warszawy.	"	"	200.
41. Organizacya zarządu municypalnego warszawskiego	"	"	146.
42. O ustanowieniu Rady Municypalnej	"	"	95.
43. O sformowaniu legii wołyńsko-litewskiej,	"	"	9.
44. O wypadkach na polu bitwy	Część I	"	227.
	II	"	93.
45. O zgromadzeniach politycznych	"	"	149.
46. O ufortyfikowaniu Ostrołęki.	"	"	1.
47. O nagrodach dla wojskowych	"	"	9.
48. O obronie mostu pod Zegrzem	"	"	17.
49. O urządzeniu lazaretów w Warszawie	"	"	61.
50. Organizacya batalionów ruchomych	"	"	267.
51. O jeńcach	I	"	90.
"	II	"	221.
"	III	"	376.
"	IV	"	247.
"	V	"	311.
52. O stemplach i pieczęci Rządu Narodowego	"	"	11.
53. O sformowaniu 16 pułków piechoty	"	"	205.
54. O osobach, obwinionych o szpiegostwo	"	"	18.
55. O wkroczeniu do Królestwa wojsk austriackich.	"	"	11.
56. O plackomendancie	"	"	142.
57. O dezterterach	"	"	55.
58. O nadzorze nad pogranicznymi miejscowościami	"	"	261.
59. O zaciągach bojowych	"	"	288.
60. O zabezpieczeniu własności Cesarzewicza i wojsk rossyjskich	"	"	67.
61. O zaopatrzeniu mieszkańców w żywność i o posiewach jarych — 1831 r.	"	"	

62.	O gwardyi narodowej	str.	28.
63.	O ustanowieniu i działalności Kommissyi obrachunkowej dla potrzeb wojskowych.	"	160.
64.	O zaopatrzeniu mieszkańców wojew. Krakowskiego w żywność i zabezpieczeniu jarych posiewów w 1831 r.	"	427.
65.	O województwie Sandomierskiem	"	260.
66.	" " Kaliskiem	"	178.
67.	" " Płockiem	"	154.
68.	" " Mazowieckiem	"	429.
69.	O obywatelach królestwa, wywiezionych przez Rosyjan	"	5.
70.	O różnych pretensjach z czasów powstania narodowego	"	178.
71.	O Radach municypalnych	"	25.
72.	O urzędnikach administracyjnych w województwie Krakowskiem	"	127.
73.	" " " w Sandomierskiem	"	126.
74.	" " " w Kaliskiem	"	219.
75.	" " " w Lubelskiem	"	89.
76.	" " " w Płockiem	"	226.
77.	" " " w Mazowieckiem Część I	"	277.
"	" " " " II	"	68.
78.	" " " w Podlaskiem	"	138.
79.	" " " w Augustowskiem	"	53.
80.	O wsparciu mieszkańców	"	5.
81.	O sformowaniu strzeleckich pułków piechoty	"	224.
82.	O żywności dla armii	" I	280.
"	" " " " II	"	210.
"	" " " " III	"	192.
"	" " " " IV	"	268.
"	" " " " V	"	355.
"	" " " " VI	"	345.
"	" " " " VII	"	38.
83.	O zaopatrzeniu mieszkańców w żywność i zabezpieczeniu jarych posiewów w województwie Lubelskiem	"	14.
"	" " " " w Podlaskiem	"	4.
84.	Organizacya służby administracyjnej	"	3.
85.	O pospolitem ruszeniu	"	212.
86.	O dostawach koni	"	137.
87.	" " bydła dla wojska stołecznego	"	222.
88.	O koszeniu łąk dla wojska	"	56.
89.	O zwolnieniu województw od różnych dostaw.	"	86.
90.	O dostawach i żywności według uchwały 16 Czerwca 1831 r.	"	96.
91.	O podatku ofiary w monecie srebrnej.	"	8.
92.	O Sądzie wojennym	"	53.
93.	O Radach municypalnych w wojew. Krakowskiem	"	14.
94.	" " " " Sandomierskiem	"	48.
95.	" " " " Kaliskiem	"	45.
96.	" " " " Płockiem	"	31.
97.	" " " " Mazowieckiem	"	8.
98.	O obdarowaniu włościan gruntami	"	13.

99.	O ruchach wojsk rossyjskich	Część I	str. 239.
"	" " " "	" II	" 242.
"	" " " "	" III	" 258.
"	" " " "	" IV	" 224.
"	" " " "	" V	" 342.
"	" " " "	" VI	" 187.
100.	Ó składanych Rządowi Narodowemu peryodycznych raportach		" 252.
101.	O czuwaniu nad bezpieczeństwem ogólnem	" I	" 279.
"	" " " "	" II	" 52.
102.	Ó wolności druku		" 4.
103.	O składanych Rządowi raportach o politycznych działaniach		" 54.
104.	O stosunkach politycznych z sąsiednimi mocarstwami		" 130.
105.	O wydarzonych we Francyi wypadkach		" 96
106.	Postanowienia co do szpiegów		" 212.
107.	O osobach, obwinionych o szpiegostwo	Część I	" 190.
"	" " " "	" II	" 343.
"	" " " "	" III	" 247.
108.	Ó oporności niemieckich kolonistów		" 50.
109.	O szkodach, zrządzonych przez wojska rossyjskie		" 1.
110.	O korespondencyi podejrzanej		" 43.
111.	O włościanach, zbiegłych przed nieprzyjacielem		" 27.
112.	O różnych podatkach wojska polskiego		" 155.

Wydział przemysłu i sztuk pięknych, policyi i poczt.

113.	O prenumeracie pism peryodycznych		" 5.
114.	O różnych przedmiotach		" 3.
115.	O urlopie urzędników		" 2.
116.	O składkach na obmundurowanie pułku strzelców		" 1.
117.	O formowaniu gwardyi narodowej		" 9.
118.	O ufortyfikowaniu Warszawy		" 6.
119.	O uwojnieniu fabrykantów od zaciągu		" 35.
120.	O wyrobie saletry		" 54.
121.	O zwolnieniu fabrykantów od pospolitego ruszenia		" 2.
122.	O wyrobie broni palnej i siecznej		" III.
123.	O dostawie sukna dla wojsk		" 65.
123.	O rozkazie b. Prezesa Dyrekcyi Ogniowej, Czempieńskiego, w sprawie śledztwa dla wykrycia powodu zatrzymania sztafety, przesłanej z Warszawy przez Rząd do Krakowa do hr. Morsztyna		" 46.
124.	O organizacyi i zabezpieczeniu ruchów wojska		" 149.
125.	O ustanowieniu przy Sztacie Głównym poczty polowej		" 67.
126.	O stacyi pocztowej w Okuniewie		" 9.
127.	O zaległych na poczcie kopertach		" 6.
128.	O cenie gazet i pism peryodycznych		" 36.
129.	O urządzeniach pocztowych		" 65.
130.	Organizacya poczty		" 26.
131.	O opłatach pocztowych		" 1.

132. O wnioskach w sprawach poczt	str.	1.
133. O podatkach za extrapoczty i sztafety.		
134. O stacyi pocztowej w Piotrkowie	"	1.
135. " " " w Miechowie	"	20.
136. " " " w Janiczkowicach	"	9.
137. " " " w Puławach	"	1.
138. " " " w Zawichoście	"	2.
139. " " " w Tarczynie	"	2.
140. " " " w Rachowie	"	14.
141. " " " w Tomaszowie	"	5.
142. O budowniczych i inżynierach	"	2.
143. O więzieniu śledczem w Warszawie	"	10.
144. O więzieniu karnem	"	36.
145. O używaniu więźniów do robót publicznych	"	26.
146. O więzieniu w Zamościu	"	9.
147. " " w Sandomierzu	"	4.
148. O urządzeniu w Jędrzejowie więzienia dla osób wojskowych	"	15.
149. O urządzeniu w Radomiu więzienia dla osób wojskowych	"	14.
150. O urządzeniu więzienia w Warszawie dla kontrabandyistów	"	30.
151. O więzionych w Zamościu braciach Kurczewskich i Boczowskiem	"	19.
152. O rewizyi fabryk w królestwie	"	35.
153. Ogólne przepisy o duchowieństwie	"	26.
154. O użyciu bielizny kościelnej (<i>kościelnego bielja</i>) na potrzeby społeczne	"	23.
155. W pięciu pakach 91 aktów i alfabetycznych wykazów osób, które złożyły Rządowi przysięgę rewolucyjną. Zeszyt drukowanych aktów sądowych, wnoszonych na Sejm. Części 30.		

Akta komitetu rozpoznawczego w sprawach sekretnych Rządu rosyjskiego.

- 1.—477. Nazwiska osób.
478. O policyi tajnej.
479. O osobach do tejże policyi należących.
480. W tymże przedmiocie.
482. Protokoły posiedzeń.
482. O osobach, z więzienia zwolnionych.
483. O dokumentach, zwróconych różnym władzom.
484. O osobach policyi tajnej.
485. O związkach jezuickich.
486. O aresztantach w pałacu Brühlowskim.
487. O komitecie i jego członkach.
488. O donosach różnych osób.
489. Wykazy agentów tajnych.
490. Protokoły posiedzeń komitetu.
491. O aresztowanych w Ratuszu.
492. O komitetach śledczych przed powstaniem.

493. O korespondencji komitetu przed powstaniem.
  494. O oddzielnym wydziale w sprawie policyi tajnej.
  495. Ogólna korespondencya komitetu.
  496. O osobach, starających się o posady.
  497. O nadużyciach urzędników przed powstaniem.
  498. O drukowanych obwieszczeniach.
  499. O papierach b. komitetu.
  500. Sprawozdania komitetu.
  501. Działalność komitetu.
  502. O szkodliwych i podejrzanych osobach.
  503. O zaginionych papierach komitetu.
  504. O osobach oskarżonych.
  505. O działalności komitetu.
  506. Ogólny wykaz osób.
  507. Dziennik reprodukcyjny.
  508. Repertoryum.
  509. Korespondencya komitetu.
  510. O wydatkach pieniężnych.
  511. Dziennik papierów wchodzących.
  512. Dziennik papierów expedyowanych.
  513. Dziennik podawczy.
  519. Protokoły posiedzeń komitetu.
  520. O przychodach i wydatkach summ w rozporządzeniu komitetu.
-
521. O formowaniu gwardyi narodowej warszawskiej.
  522. O rozkazach władz wojskowych i cywilnych.
  523. Papiery litewskiego Rządu centralnego.
  524. Korespondencya sądu wojennego w sprawie księcia Mirskiego.
  525. O osobach, które przy księciu Mirskim działały przeciw Rządowi.
  526. O dostawach dla oddziału księcia Mirskiego prowiantu i furaju.
  527. O proklamacyach buntowniczych.
  528. Korespondencya księcia Mirskiego o powstaniu.
  529. Rozmaite raporty w tym przedmiocie.
  530. Listy urzędników rossyjskich i różnych osób.
  531. Raporty rossyjskich sztab i ober-oficerów.
  532. Świadcstwa i kwity wydziału pocztowego.
  533. Protokoły śledcze.
  534. Raporty księciu Mirskiemu od szwadronowych dowódców.
  535. O ustanowieniu podczas powstania straży bezpieczeństwa.
  536. Raporty teje straży.
  537. Dobrowolne ofiary na korpus ochotników.
  538. O żydach: Bermanie i Hurwiczu.
  539. Korespondencya Centralnego Rządu na Litwie.
  540. Tegoż Rządu.
  541. O oddawaniu papierów na pocztę.
  542. Dziennik papierów wchodzących i expedyowanych sztabu korpusu ochotników w wojew. Augustowskiem.
  543. Sztafety w Królestwie polskiem.
-

O extradycyi z Pruss wojskowych b. armii polskiej		Część III	str. 112.
	Dodatki	" I	" 271.
	"	" II	" 618.
49.	O extradycyi z Austrii takichże wojskowych	" I	" 604.
"	" " " " " " " "	" II	" 364.
	Dodatki	" III	" 420.
	"	" IV	" 422.
	"	" V	" 261.
	"	" VI	" 182.
50.	O przepuszczeniu z Pruss do Królestwa oficerów b. lejbgwardyi konnej pułku jęgrów		" 79.
69.	O pomniku Cesarza Alexandra I w Warszawie		" 27.
82.	O starym i nowym moście pod Warszawą		" 43.
21.	O tymże przedmiocie		" 93.
26.	O maszynach szkoły aplikacyjnej	" I	" 44.
"	" " " " " " " "	" II	" 41.
27.	O pomniku Alexandra I		" 9.
35.	O aresztantach		" 15.
41.	O oddaniu szkoły aplikacyjnej władzom cywilnym		" 15.
43.	O pomniku Aleksandra I		" 62.
51.	O oddaniu do służby rossyjskiej b. oficerów polskich		" 27.
52.	O oddaniu do służby wojskowych polskich		" 363.
53.	O schwytaniu włóczęgów w wojew. Kaliskiem		" 8.
54.	O zamianie arsenału na więzienie miejskie		" 8.
34.	O pałacu Saskim		" 10.
40.	O tymże pałacu		" 17.
3.	O wzniesieniu greko-ross. cerkwi w Warszawie (r. 1832)		" 52.
41.	O tablicy grobowej w Pułtusku		" 17.
61.	ditto		" 15.
17.	O koloniach w Królestwie		" 17.
27.	O pomnikach w Warszawie i w Kaliszu		" 12.
29.	O kolonistach w Królestwie		" 17.
88.	O pomnikach w Kaliszu i w Warszawie	Część I	" 2.
"	" " " " " " " "	" II	" 5.
"	" " " " " " " "	" III	" 18.
"	" " " " " " " "	" IV	" 10.
"	" " " " " " " "	" V	" 55.
10.	O cerkwi na Woli (r. 1835)		" 2.

Akta b. Najwyższego Sądu Kryminalnego

w 51 kartonach na górnych półkach szaf.

ALEXANDER KRAUSHAR.